

Infofiche 28.11.2016

Werkloosheid en SWT: impact op het pensioen

Maatregel

Wie over zijn volledige loopbaan meer dan 312 dagen (1 jaar) werkloosheid en/of SWT heeft, zal een lager pensioen ontvangen.

Zodra er in de loopbaan, alles opgeteld, 312 dagen (1 jaar) in een van de onderstaande periodes zitten, wordt je pensioen vanaf de 313de dag in een dergelijke periode berekend op een forfait van € 1948 bruto per maand en niet langer op je laatst verdiende (begrensde) loon.

Op wie is de maatregel van toepassing?

De maatregel gaat in vanaf 01.01.2017, en geldt voor iedereen dus ook:

- Voor wie zich reeds vóór 2017 in een van onderstaande periodes van werkloosheid bevindt en dit nog steeds zo is in 2017.
- Voor wie al in opzeg staat en na 01.01.2017 in de werkloosheid komt of op SWT gaat.
- Ook voor al de toekomstige ontslagen vanuit de nieuwe golf van herstructureringen en sluitingen, tenzij voor diegenen die via SWT voor bedrijven in moeilijkheden en herstructureringen kunnen gaan.

Welke dagen worden geïmponeerd?

SWT (brugpensioen)

- Alle huidige en toekomstige SWT-ers (of bruggepensioneerden) behalve deze door herstructurering of onderneming in moeilijkheden of in zwaar beroep, in enge zin, dus inclusief SWT na 40 jaar loopbaan en medisch SWT. En alle dagen met gewone werkloosheidsuitkering, ongeacht de leeftijd.

Vooraf **oudere** werknemers zullen de gevolgen van de nieuwe regeling in hun pensioen voelen.

Werkloosheid

- Dagen werkloosheid tussen interimarbeid of andere kortlopende contracten. Alle werknemers worden hierdoor getroffen, incl. de kunstenaars.
- Dagen werkloosheid voor losse havenarbeiders incl. VA-regeling bij verminderde arbeidsgeschiktheid.
- Tijdelijke werkloosheid weerverlet, economische werkloosheid, overmacht (bv. wegens terrorismedreiging), technische werkloosheid.
- Dagen gewone werkloosheid na ontslag bv. Caterpillar, ING, Axa, Douwe Egberts, Ford, Arcelor Mittal, en tal van anderen

Alle werknemers zullen door de nieuwe maatregel getroffen worden.

- Deeltijdse arbeid met behoud van rechten (vooral vrouwen-schoonmaak, handel, ...)
- De dagen van opvanguitkering voor onthaalouders
- Werkloosheid tijdens de zomervakantie voor tijdelijke leerkrachten die geen volledig schooljaar aan de slag konden

De nieuwe regeling zal een grote impact hebben voor vrouwen.

- Dagen tewerkstelling als PWA, wijkwerking
- Deeltijdse arbeid met behoud van rechten (vooral vrouwen-schoonmaak, -handel, ...)

Werknemers in een precare situatie worden door de nieuwe regeling geraakt.

- Dagen opleiding via de gewestelijke diensten (VDAB, Actiris, FOREM, Arbeitsamt (inclusief IBO, tijdelijke werkervaring, ...)

- Alle lange opleidingen/stages/... in het kader van een vrijstelling van beschikbaarheid
- Dagen waarop een inschakelingsuitkering wordt ontvangen

Vooraf jongeren zullen zwaar getroffen worden door deze onderdelen.

Momenteel wordt dus quasi iedereen met een inschakelings- of werkloosheidsuitkering, nu of in de toekomst, geïmponeerd.

Wat is het pensioenverlies?

Hoe groter je vroeger brutoloon, hoe groter het verlies.

Pensioenverlies voor één jaar beperkte gelijkstelling				
Bruto inkomens/ maand	Verlies alleenstaande pensioen		Verlies gezinspensioen	
	per jaar	per maand	per jaar	per maand
€ 2000	35	3	44	4
€ 2976 (mediaanloon)	204	17	255	21
€ 3300	260	22	325	27
€ 4000	382	32	477	40

Voor iemand met 5 jaar werkloosheid of SWT wordt dat dus telkens maal vier. Dus bijvoorbeeld een verlies van 816 € pensioen per jaar of 68 € per maand voor een alleenstaande aan het mediaanloon.

Voorbeelden

François begon zijn loopbaan aan een bruto jaarloon van € 21 470. Na 45 jaar carrière wil hij op pensioen op de leeftijd van 65 jaar. Zijn laatste verdiende loon bedraagt € 41 500 bruto/jaar. François heeft recht op bruto pensioen van ± € 1 650/maand (netto € 1 398).

Was François op zijn 60 jaar in een SWT-stelsel gestapt dan zal hij door de nieuwe maatregel nog 1 jaar gelijkgesteld krijgen op basis van het laatste verdiende loon en 4 jaar op basis van het forfait.

Hierdoor daalt zijn bruto-pensioen van ± € 1 650/maand naar ± € 1 547. Zijn netto pensioen zal slechts € ± 1 349/maand bedragen ipv € 1 398/maand. Dit is een verlies van meer dan € 100 bruto en € 50 netto per maand!

Stel: Jeanine begon te werken aan bruto jaarloon van € 20 000. Op het einde van haar loopbaan verdient ze een bruto jaarloon € 33 400. Als zij op haar 65ste met een volledige loopbaan op pensioen gaat dan zal zij een bruto pensioen van ± € 1 366/maand (netto ± € 1 278/maand).

Tijdens de laatste 18 jaar van de carrière is Jeanine elk jaar 2 maand economisch werkloos geweest, dit komt overeen met 936 dagen. Daarvan zullen er 312 volledig gelijkgesteld worden, de rest op het forfait. Het bruto pensioen per maand bedraagt ± € 1 332 i.p.v. ± € 1 366. Netto is dat ± € 1 260, een verlies van € 19 netto in de maand.

Enkele cijfers

Snoeien in de gelijkgestelde periodes is een bloedbad voor onze (lage en laagste) pensioenen. De helft van de loopbaan van onze arbeidsters bijvoorbeeld, bestaat uit gelijkgestelde periodes.

	Arbeiders	Bedienden
Mannen	38,99%	14,04%
Vrouwen	53,30%	23,63%

Cijfers: RVP, 2002.

Kijken we naar het aandeel van die van gelijkgestelde periodes in de pensioenloopbaan, dan zien we onmiddellijk de impact van deze nieuwe maatregel.¹

Type gelijkstelling	Mannen		Vrouwen	
	55 jaar	Bij pensioen	55 jaar	Bij pensioen
Werkloosheid	19,65%	24,12%	37,44%	41,55%
Brugpensioen	3,72%	22,75%	0,73%	6,98%

Bij mannen gaat het bijna fifty op fifty om werkloosheid en SWT, bij vrouwen gaat het voornamelijk over periodes van werkloosheid. Door de kortere gemiddelde loopbaan van vrouwen dreigt de impact voor vrouwen echter groter zijn: ze hebben gemiddeld lagere pensioen, waardoor de beperking van de gelijkstelling grotere schade toebrengt.

Met dit soort van beleid bestrijd je niet de werkloosheid, maar de werklozen. Of liever, straf je ze een derde keer. Eerst door ontslag en lager inkomen. Dan door de inschakelings- en werkloosheidsuitkeringen te beperken. En nadien nog eens in hun pensioen.

Werkloosheid is geen vrije keuze. Tenzij voor de werkgever. Het is hij die ontslaat. Het is hij die ontslag geeft met het oog op SWT. En het is hij die beslist aan te werven.

¹ Expertinnenrapport bijlage 2.1, pagina 21

Zware beroepen

Vanaf 2019 zou er een enveloppe vrijgemaakt worden om de kost te dekken voor een vervroegd pensioen en/of een herwaardering van het pensioen van de werknemers die een zwaar beroep uitoefenen. Voor 2019 zou het bedrag van de enveloppe vastgelegd worden op 40 miljoen euro, voor 2020 zou het om een enveloppe van 70 miljoen euro gaan.

Studieperiodes

Huidige regeling

De studieperiodes tellen in de regeling van de werknemers niet mee voor het pensioen, tenzij deze geregulariseerd worden. De voorwaarden om de studieperiodes te regulariseren zijn de volgende:

- vóór of na de studies gewerkt hebben als werknemer (of een gelijkgestelde periode)
- De jaren vanaf 1 januari van het jaar waarin de aanvrager 20 jaar wordt, kunnen in aanmerking worden genomen. De voorgaande jaren kunnen niet geregulariseerd worden
- De regularisatie dient binnen de tien jaar na het beëindigen van de studies te gebeuren
- De persoonlijke bijdrage is gebaseerd op het gewaarborgd gemiddeld minimum maandinkomen.
- De bijdragen worden ofwel in 1 keer betaald, binnen de 6 maanden na de verzending van de definitieve beslissing ofwel gespreid over een periode van maximum 5 jaar in jaarlijkse betalingen
- De regularisatiebijdrage is fiscaal aftrekbaar

Het regulariseren van de studieperiodes hebben geen impact op de loopbaanvoorwaarden om vervroegd met pensioen te kunnen gaan, noch op de loopbaanvoorwaarde voor het gewaarborgd minimumpensioen.

Nieuwe regeling

De regering wil dit systeem nu wijzigingen. Vanaf 1 maart 2017 geldt er een nieuw systeem om studieperiodes te regulariseren (van toepassing op de pensioenen die ten vroegste op 01.03.2018 ingaan).

- Alle periodes die aan de voorwaarden voldoen kunnen geregulariseerd worden, ook de studieperiodes vóór de 20ste verjaardag.
- Men moet in het bezit zijn van een diploma, een doctoraat of een beroepskwalificatie.

- Voor een regularisatie binnen de 10 jaar na het behalen van het diploma/doctoraat/beroepskwalificatie dient € 1 500 betaald te worden per periode van 12 maanden die men wil regulariseren. Het regulariseren kan ook wanneer de termijn van 10 jaar verstreken is. De bijdrage zal dan hoger liggen.
- De regularisatie is ook mogelijk voor de jaren waarin er een beroepsactiviteit als werknemer is.
- De bijdrage om te regulariseren moet in 1 keer betaald worden, binnen de 6 maanden na beslissing (er kan dus niet langer gespreid over 5 jaar betaald worden).

Overgangsmaatregel

Voor wie op 28 februari 2017 nog geen rustpensioen ontvangt en nog niet (al) zijn studiejaren geregulariseerd heeft, is er een overgangsmaatregel voorzien.

Deze personen kunnen hun studiejaren regulariseren indien zij een bijdrage van € 1 500 per 12 maanden die ze willen regulariseren. Voor het overige zijn alle nieuwe bepalingen van toepassing. De aanvraag moet ingediend worden vóór 1 maart 2020. Aanvragen die later ingediend worden zullen geregulariseerd worden aan een hogere bijdrage.

Eenheid van loopbaan

In de pensioenberekening wordt er rekening gehouden met een loopbaan van maximaal 45 jaar (14 040 dagen). Bij wie een loopbaan heeft van meer dan 14 040 dagen, worden de minst voordeliger dagen uit de berekening gelaten zodat de 14 040 dagen niet overschreden worden (eenheid van loopbaan).

Men wil nu toelaten dat wie meer dan 14 040 gewerkt heeft toch de eenheid van loopbaan mag overschrijden. Zodra er 14 040 dagen bereikt zijn, worden enkel de effectief gepresteerde dagen nog in rekening gebracht.

Wie in SWT zit, moet in het systeem blijven tot aan de wettelijke pensioenleeftijd (nu 65 jaar). Wie op jonge leeftijd beginnen werken is, zal daardoor de eenheid van loopbaan overschrijden. Aangezien SWT een gelijkgestelde periode is, zullen de dagen boven de 14 040 niet meetellen in de berekening. De jaren die dus het minst opbrengen aan pensioen (de jaren in het begin van de carrière) zullen wel meetellen in de pensioenberekening. De gelijkstelling op het laatst verdiende loon voor men in SWT ging zal niet meer volledig in rekening worden gebracht.

Welvaartsenveloppe

Om de 2 jaar wordt er een budget voorzien om de sociale uitkeringen aan te passen aan de welvaart. De parameters om het budget te bepalen worden in de wet vastgelegd.

De enveloppe mag besteed worden om inkomensvervangende uitkeringen aan te passen aan de welvaart. De regering heeft nu beslist om in 2017 en in 2018 het budget te verminderen met € 161,1 miljoen. Op een enveloppe van € 331 miljoen voor de 3 stelsels (werknemers, zelfstandigen en bijstand) wordt 161,1 miljoen euro bespaard in 2017, dit is een halvering van de enveloppe 2017. In 2018 wordt er opnieuw 161,1 miljoen euro bespaard op een enveloppe van 667,9 miljoen euro, dit is ongeveer 25%.

Ziekte, invaliditeit en gezondheidszorgen

Ook inzake ziekte, invaliditeit en gezondheidszorgen zijn er heel wat wijzigingen. Onderstaand worden de belangrijkste opgesomd.

Gezondheidszorgen

- Het remgeld (ten laste van de patiënt) van antibiotica verhogen
- Een nog grotere beperking van het inkomen van artsen dan eerder al was beslist (extra indexsprong).
- Indexering van de drempels van de maximumfactuur (waardoor de laagste inkomens meer zullen betalen).
- Tal van kleine ingrepen (schrapping terugbetaling bepaalde neussprays, schrapping terugbetaling grote verpakkingen maagzuurremmers, ...)

Ziekte –en invaliditeitsuitkeringen

- De wachttijd voor het recht op een arbeidsongeschiktheidsuitkering wordt opgetrokken van 6 naar 12 maanden
- Werkgevers worden aangespoord om bij mogelijke werkverwijdering van zwangere vrouwen eerst aangepast werk te voorzien, door hen een bijdrage ten belope van 10% van de uitkering tijdens de werkverwijdering te laten betalen.
- Er komt een nieuwe regeling voor de cumulatie van ziekte-uitkeringen met toegelaten arbeid. Bij iemand die 1/5de of minder dan 1/5de van een voltijdse presteert zal de ziekte-uitkering niet verminderd worden. Wie meer dan 1/5de van een voltijdse presteert zal een vermindering van de ziekte-uitkering hebben met een percentage gelijk aan het percentage van de overschrijding van de 1/5de-grens. Vb.: iemand die 2/5de van een voltijdse werkt, overschrijdt de grens met 1/5de en zal dus een vermindering van de ziekte-uitkering met 20% hebben.

Openbare sector

Ook in de openbare sector zijn er heel wat wijzigingen in sociale zekerheid, voornamelijk in de pensioenen. Onderstaand een overzicht:

- Afschaffing van de preferentiële tantièmes en van de verhogingscoëfficiënt.
- Hervorming van het preferentieel pensioenstelsel van de militairen en het rijdend personeel van de NMBS.
- Hervorming van het pensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid.